

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL E. A. IR ADB „GJENSIDIGE“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2018 m. rugpjūčio 8 d. Nr. 242-329
Vilnius

Lietuvos bankas gavo E. A. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir ADB „Gjensidige“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2018 m. sausio 9 d. įvyko eismo įvykis (toliau – Įvykis), kurio metu pareiškėjui priklausanti transporto priemonė „Mercedes Benz 320 CDI“ (toliau – automobilis), valdyta D. U., susidūrė su S. N. valdyta transporto priemone „Hyunday Getz“. 2018 m. sausio 9 d. eismo įvykio deklaracijoje nurodyta, kad transporto priemonės „Hyunday Getz“ valdytojas yra atsakingas už Įvykio metu padarytą žalą. Atsižvelgdamas į tai ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCAPDI) 13 straipsnio 1 dalimi, pareiškėjas draudikui, apdraudusiam transporto priemonės „Hyunday Getz“ valdytojų civilinę atsakomybę, pateikė pretenziją dėl padarytos žalos.

2018 m. sausio 10 d. draudiko ekspertas atliko sugadinto automobilio apžiūrą ir surašė Transporto priemonės apžiūros-defektų aktą (toliau – Aktas), kurio duomenų teisingumas yra patvirtintas Įvykio metu automobilį vairavusio D. U. parašu. Akte nurodyta, kad dėl Įvykio buvo sugadinti automobilio kairės ir dešinės pusės priekiniai žibintai, priekinis buferis, priekinio buferio grotelės, valstybinis numeris ir jo padas. Akto pastabose pažymėta, kad automobilį Įvykio metu valdęs asmuo nurodė, kad jis Įvykio metu laikė ranką „ant bėgių perjungimo svirties, smūgio metu ranka trenkėsi į multimedijos ekraną. Nuo smūgio ekranas išsiliejo“.

Draudikas apskaičiavo nustatytų automobilio sugadinimų, į kurių apimtį neįtraukė automobilio multimedijos įrenginio sugadinimo, atkūrimo išlaidas atlyginančią draudimo išmoką.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko sprendimu nemokėti sugadinto automobilio multimedijos įrenginio atkūrimo išlaidas atlyginančios draudimo išmokos, keipimesi į Lietuvos banką nurodė, kad iki Įvykio automobilio multimedijos ekranas veikė, „vaizdas buvo aiškus, neišsiliejęs“. Pareiškėjas pabrėžė, kad 2018 m. birželio mėn. draudiko ekspertas telefonu pareiškėją informavo, kad jis pripažįsta, jog automobilio multimedijos ekranas buvo sugadintas Įvykio metu. Pareiškėjo teigimu, draudiko ekspertas nurodė, kad draudikas pareiškėjui sutinka išmokėti draudimo išmoką, kuria atlyginamos 280 Eur automobilio multimedijos įrenginio atkūrimo išlaidos.

Pareiškėjas kreipimesi į Lietuvos banką pabrėžė, kad jis kreipėsi į UAB „Kauno nepriklausomų autoekspertų biuras“, prašydamas pateikti duomenis apie automobilio multimedijos įrenginio vertę. UAB „Kauno nepriklausomų autoekspertų biuras“ 2018 m. birželio 20 d. raštu pareiškėją informavo, kad multimedijos įrenginio vertė, nuvertinus šią detalę dėl nusidėvėjimo, yra 2 226,94 Eur. Pareiškėjas nurodė, kad jis draudikui pateikė reikalavimą išmokėti 2 226,94 Eur draudimo išmoką dėl automobilio multimedijos įrenginio sugadinimo, tačiau draudikas atsisakė tenkinti pareiškėjo reikalavimą. Atsižvelgdamas į tai, pareiškėjas

Lietuvos banko prašė įvertinti draudiko sprendimo nemokėti reikalaujamos draudimo išmokos pagrįstumą ir rekomenduoti draudikui pareiškėjui išmokėti UAB „Kauno nepriklausomų autoekspertų biuras“ nustatytą 2 226,94 Eur nuostolį atlyginančią draudimo išmoką.

Draudikas, pateikdamas atsiliepimą į pareiškėjo kreipimąsi, nurodė, kad 2018 m. sausio 9 d. eismo įvykio deklaracijoje automobilio multimedijos įrenginio sugadinimas nebuvo pažymėtas. Draudikas pabrėžė, kad nors Įvykio administravimo metu pareiškėjas draudikui nurodė, kad automobilio multimedijos įrenginio sugadinimą pastebėjo tik po Įvykio, tačiau šios pareiškėjo nurodytos aplinkybės vertintinos kritiškai. Draudiko teigimu, multimedijos įrenginio sugadinimas yra žymus, kadangi buvo pažeistas jo ekranas. Draudiko vertinimu, tokio pobūdžio sugadinimas galėjo būti padarytas tik esant stipriam tiesioginiam smūgiui į navigacijos modulio ekraną. Atsižvelgdamas į tai, draudikas nurodė, kad automobilio multimedijos sugadinimą automobilio valdytojas turėjo pastebėti iš karto po Įvykio.

Draudikas taip pat nurodė, kad, atsižvelgiant į automobilio kėbulo sugadinimus, „smūgis automobilių susidūrimo metu nebuvo labai stiprus: suskilo priekinis buferis, nulūžo kairės pusės žibinto kronšteinai, tačiau žibinto stiklas nebuvo pažeistas, neišsiskleidė oro saugos pagalvės, atitinkamai mažai tikėtina, kad nuo tokio smūgio vairuotojo ranka galėjo atsitrenkti į navigacijos modulio ekraną ir jį sugadinti“. Be to, draudikas pabrėžė, kad automobilio pavarų dėžė automatinė, todėl posūkio metu perjungti pavaras ar laikyti ranką ant pavarų perjungimo svirties nėra būtinybės. Atitinkamai nurodyta aplinkybė, kad posūkio metu ranka buvo laikoma ant pavarų perjungimo svirties, vertintina kritiškai.

Draudikas nurodė, kad transporto priemonės „Hyunday Getz“ valdytojas pokalbio telefonu su draudiku metu taip pat patvirtino, kad Įvykio vietoje nebuvo kalbama apie automobilio multimedijos įrenginio Įvykio metu sugadinimą. Draudikas pabrėžė, kad 2018 m. liepos 19 d. draudiko ekspertai R. Š. ir P. P. parengė Specialisto išvadą Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Specialisto išvada), kurios duomenys nepatvirtino pareiškėjo nurodytų aplinkybių dėl automobilio multimedijos įrenginio Įvykio metu sugadinimo.

Draudikas nurodė, kad jis, siekdamas šalių ginčą išspęsti taikiai, pasiūlė pareiškėjui išmokėti draudimo išmoką, kuria atlyginamos 280 Eur multimedijos įrenginio atkūrimo išlaidos. Draudiko teigimu, draudimo išmoka buvo apskaičiuota pagal naudoto automobilio multimedijos įrenginio, kurio modelis yra tapatus sugadintam įrenginiui, vertę, taip pat šio įrenginio keitimo išlaidų sumą. Draudikas nurodė, kad draudiko apskaičiuotos draudimo išmokos pagrįstumą patvirtina UAB „Autobroliai“ sudarytos remonto sąmatos duomenys ir remonto įmonės nurodytos aplinkybės, kad UAB „Autobroliai“ „faktinio remonto atveju įsipareigoja pakeisti automobilio navigaciją už 329,49 Eur su PVM (272,25 Eur be PVM)“.

Draudikas pabrėžė, kad „pareiškėjui nusprendus svarstyti pasiūlymą dėl 280 Eur draudimo išmokos išmokėjimo, jam 2018 m. birželio 20 d. elektroniniu paštu buvo išsiųsta forma, kurią sutikdamas su kompromisiniu ir abiems pusėms priimtiniu abipusiu susitarimu, pareiškėjas turėjo pasirašyti, nurodydamas, kad draudikui išmokėjus suderintą 280 Eur dydžio papildomą draudimo išmoką, pareiškėjas įsipareigoja nekelti jokių papildomų piniginių reikalavimų, susijusių su 2018 m. sausio 19 d. įvykio metu patirta žala“. Draudikas nurodė, kad jis negavo pareiškėjo „pritarimo dėl taikaus ginčo išsprendimo“, kadangi pareiškėjas draudikui kėlė reikalavimą išmokėti UAB „Kauno nepriklausomų autoekspertų biuras“ nustatytą 2 226,94 Eur nuostolio atlyginimo draudimo išmoką.

Draudikas, nesutikdamas su pareiškėjo reikalavimu ir remdamasis atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi nurodytomis aplinkybėmis, pabrėžė, kad, įvertinus surinktus įrodymus, negalinčius pagrįsti automobilio multimedijos įrenginio priežastinio ryšio su Įvykio metu padaryta žala, draudikas neturi pagrindo pareiškėjui išmokėti draudimo išmokos, kuria atlyginamos automobilio multimedijos įrenginio atkūrimo išlaidos.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo

procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad šalių ginčas kyla dėl pareiškėjo reikalavimo išmokėti UAB „Kauno nepriklausomų autoekspertų biuras“ 2018 m. birželio 20 d. rašte nurodytą 2 226,94 Eur draudimo išmoką, kuria atlyginama automobilio multimedijos įrenginio vertė, pagrįstumo.

Dėl draudiko sprendimo automobilio multimedijos įrenginio sugadinimo nesieti su Įvykio metu padaryta žala pagrįstumo

Nagrinėjamu atveju pareiškėjas draudikui ir Lietuvos bankui nurodė, kad multimedijos įrenginys buvo sugadintas Įvykio metu. Remiantis automobilio vairuotojo D. U. draudikui 2018 m. sausio 24 d. pateiktais paaiškinimais, pažymėtina, kad, automobilio vairuotojo teigimu, jo ranka atsitrenkė į multimedijos ekraną ir dėl šios priežasties „ekranas skilo ir vaizdas jame pasidarė išsiliejęs“. Draudikas, nesutikdamas su pareiškėjo ir automobilio vairuotojo nurodytomis aplinkybėmis, teigė, kad 2018 m. sausio 9 d. eismo įvykio deklaracijoje multimedijos įrenginio pažeidimas nebuvo pažymėtas. Be to, draudiko teigimu, draudiko ekspertų atlikto eismo įvykio mechanizmo ir medicininių dokumentų, kuriuose užfiksuoti Įvykio metu automobilio valdytojui padaryti sužalojimai, ekspertinio tyrimo metu nebuvo nustatyta, kad pagal eismo įvykio pobūdį ir automobilio vairuotojo patirtus sužalojimus multimedijos įrenginio sugadinimas buvo padarytas Įvykio metu.

Vertinant draudiko nurodytą aplinkybę, kad automobilio multimedijos įrenginio sugadinimo nepagrindžia 2018 m. sausio 9 d. eismo įvykio deklaracijos duomenys, pažymėtina, kad eismo įvykio deklaracijoje nebuvo užfiksuoti visi automobilio sugadinimai. 2018 m. sausio 9 d. eismo įvykio deklaracijoje yra pateikiama tik apibendrinto pobūdžio informacija apie automobilio buferio ir kapoto Įvykio metu sugadinimą, tačiau, remiantis Lietuvos bankui pateiktais dokumentais ir paaiškinimais, nustatyta, kad Įvykio administravimo metu draudiko ekspertas užfiksavo automobilio buferio, automobilio kairės pusės kronšteino, žibinto stiklo, valstybinio numerio ir kitus defektus. Pažymėtina, kad detali automobilio sugadinimų apimtis yra nurodyta ne 2018 m. sausio 9 d. eismo įvykio deklaracijoje, o draudiko eksperto 2018 m. sausio 10 d. automobilio apžiūros metu sudarytame Akte. Minėtame Akte, kuris buvo sudarytas kitą dieną po Įvykio, be keičiamų ir remontuojamų automobilio detalių aprašymo, taip pat yra nurodytos aplinkybės apie multimedijos įrenginio sugadinimą. Atsižvelgiant į tai, kad, vertinant automobilio sugadinimų apimtį, turi būti vadovaujamosi specialisto – draudiko eksperto surašyto Akto, o ne eismo įvykio dalyvių surašytos 2018 m. sausio 9 d. eismo įvykio deklaracijos duomenimis, draudiko sprendimas, remiantis 2018 m. sausio 9 d. eismo įvykio deklaracijos duomenimis, nepripažinti automobilio multimedijos įrenginio priežastinio ryšio su Įvykio metu padaryta žala negali būti laikomas pagrįstu.

Atsižvelgiant į draudiko nurodytas aplinkybes, kad pareiškėjo reikalavimą mokėti draudimo išmoką dėl multimedijos įrenginio sugadinimo paneigia Specialisto išvados duomenys, pažymėtina, kad minėtoje išvadoje nurodyta, jog „automobilio salone, centrinėje skydelio dalyje yra multimedijos įrenginys, kurio ekranas suskeldėjęs. Multimedijos įrenginio ekrane šiek tiek žemiau vidurio ir dešiniau yra skilimo epicentras, susidaręs dėl kontakto su kietu, riboto ploto, į išorę atsikišusiu objektu. Nuo šio epicentro link ekrano kraštų įvairiomis kryptimis veda skilimo linijos. Vertinant susidūrimo metu veikusias inercijos jėgų kryptis, automobilio vairuotojo D. U. kūnas šio automobilio salono atžvilgiu turėjo būti bloškiamas automobilio važiavimo kryptimi – į priekį ir smailiu kampu link dešinės pusės. Tuo atveju, jeigu vairuotojo dešinė plaštaka susidūrimo momentu buvo uždėta ant pavarų perjungimo svirties, tuomet šią plaštaką inercinės jėgos turėjo veikti analogiška kryptimi kaip ir vairuotojo kūną“. Specialisto išvadoje pažymima,

kad „vairuotojo dešinės plaštakos erdvinį judesį riboja erdvinis vairuotojo kūno judesys, o pastarojo judesį – automobilio saugos diržai, kurie nuo smūgio užstringa ir neleidžia vairuotojo kūnui toliau judėti į priekį“. Remdamiesi Įvykio administravimo metu surinktų medicininių dokumentų, kuriuose užfiksuoti dėl Įvykio automobilio vairuotojui padaryti sužalojimai ir kuriuose, draudiko Kelionių ir Asmens žalų skyriaus gydytojo eksperto teigimu, nėra nurodytas dešinės rankos sužalojimas ir su šiuo sužalojimu susijusios pasekmės, duomenimis ir tyrimo metu surinkta informacija, specialistai padarė išvadą, kad duomenų, jog Įvykio metu automobilio vairuotojas dešinės rankos plaštaka trenkėsi į automobilio salone esantį multimedijos įrenginį, nėra. Specialisto išvadoje taip pat pažymima, kad automobilio vairuotojui dešine ranka atsitrenkus į automobilio salone esantį multimedijos įrenginį, vairuotojas „turėjo patirti dešinės plaštakos krumplių sumušimus, pasireiškusius poodine kraujosruva, galėjo lūžti delnakaulis ar įvykti riešo raiščių sužalojimas“.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotoje teisės aiškinimo ir taikymo praktikoje konstatuojama, kad konkretūs faktiniai duomenys, gauti ekspertinio tyrimo metu, gali būti atmesti kaip įrodymai, jei manoma, kad jie nepagrįsti, nepatikimi ar turi kitokių trūkumų. Kritiškai vertinti eksperto išvadą ar jos dalį galima tada, kai ekspertizės turinys prieštaringas, išvados neišplaukia iš tyrimo eigos, išvada pateikta neatlikus tyrimo arba jis atliktas neišsamiai ir kitais panašiais atvejais, kai kyla pagrįstų abejonų dėl ekspertinio tyrimo eigos ir rezultatų (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2015 m. birželio 17 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-386-469/2015). Kiekvienu atveju vertinamas eksperto išvados objektyvumas, nurodytų duomenų pakankamumas bei patikimumas ir eksperto išvadoje nurodytų faktinių aplinkybių buvimas konstatuojamas, kai nekyla abejonų dėl tų aplinkybių egzistavimo. Eksperto išvada pripažįstama pakankamu įrodymu, jeigu šios išvados duomenys yra nuoseklūs ir išsamūs, jei jie neprieštarauja faktiniams duomenims, gautiems iš tos pačios rūšies ar skirtingų įrodinėjimo priemonių, ir jeigu, įvertinus ginčo šalių pateiktą įrodymų visumą, eksperto išvados duomenys leidžia daryti pagrįstą išvadą apie įrodinėjamų faktinių aplinkybių buvimą ar nebuvimą.

Kaip minėta, automobilio vairuotojo kitą dieną po Įvykio draudiko ekspertui pateiktuose paaiškinimuose nurodyta, kad Įvykio metu jis ranką laikė „ant bėgių perjungimo svirties, smūgio metu ranka trenkėsi į multimedijos ekraną“. Nors atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas ginčijo automobilio apžiūros metu automobilio vairuotojo nurodytas aplinkybes apie iki automobilio susidūrimo buvusią automobilio vairuoto rankos padėtį, nurodydamas, kad automobilio vairuotojui „laikyti ranką ant pavarų perjungimo svirties nebuvo būtinybės“, tačiau tokios draudiko nurodytos aplinkybės yra pagrįstos tik prielaidomis. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad automobilio vairuotojo draudiko ekspertui nurodytos aplinkybės, kad Įvykio metu jis ranką laikė ant bėgių perjungimo svirties, nebuvo paneigtos objektyviais įrodymais.

Specialisto išvadoje pažymima, jog, atsižvelgiant į Įvykyje dalyvavusių transporto priemonių susidūrimo pobūdį, ant pavarų perjungimo svirties laikoma vairuotojo dešinė plaštaka turėjo būti bloškiama į priekį ir smailiu kampu link dešinės pusės (ta pačia kryptimi, kaip ir susidūrimo metu bloškiamas automobilio vairuotojo kūnas). Remiantis Specialisto išvados duomenimis, sugadintas automobilio multimedijos įrenginys yra automobilio priekyje, t. y. toje pačioje kryptyje, kuria, draudiko Transporto kompleksinių žalų skyriaus vyriausiojo eksperto vertinimu, smūgio metu turėjo būti bloškiama automobilio vairuotojo ranka. Pažymėtina, kad nors Specialisto išvadoje nurodyta, kad „vairuotojo dešinės plaštakos erdvinį judesį riboja erdvinis vairuotojo kūno judesys, o pastarojo judesį – automobilio saugos diržai, kurie nuo smūgio užstringa ir neleidžia vairuotojo kūnui toliau judėti į priekį“, tačiau Specialisto išvadoje nėra pateikiami jokie nurodytų eismo įvykio aplinkybių modeliavimo rezultatai, galintys pagrįsti, kad iki automobilio susidūrimo ant bėgių perjungimo svirties buvusi automobilio vairuotojo ranka, susidūrimo metu bloškiama multimedijos įrenginio kryptimi, negalėjo atsitrenkti į šį įrenginį.

Šiame kontekste pažymėtina, kad nors draudikas atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi teigė,

kad automobilių susidūrimo metu smūgis neturėjo būti labai stiprus, todėl automobilio vairuotojo ranka negalėjo atsitrenkti į automobilio multimedijos įrenginį, tačiau Specialisto išvadoje nurodyta, kad iš transporto priemonės „Hyunday Getz“ nuotraukų matyti, jog šio automobilio „priekinių kairės pusės durelių galinė-apatinė sritis, galinių durelių priekinio apatinio kampo sritis ir po durelėmis esantis slenkstis *smarkiai deformuoti* link automobilio salono, veikiant gniuždančiai jėgai kryptimi nuo automobilio kairiojo šono link dešiniojo ir smailiu kampu nuo priekinės dalies link galinės“. Todėl, remiantis nurodytomis aplinkybėmis ir atsižvelgiant į Įvykyje dalyvavusių transporto priemonių sugadinimų apimtį, pažymėtina, kad žalos byloje esantys duomenys kelia abejones dėl draudiko nurodytų aplinkybių, jog automobilių susidūrimo metu smūgis neturėjo būti stiprus, pagrįstumo. Abejones dėl draudiko nurodytų aplinkybių objektyvumo sustiprina ir Specialisto išvadoje pateikti medicininių dokumentų duomenys apie automobilio vairuotojo Įvykio metu sužalojimą. Specialisto išvadoje pažymima, kad „iš UAB „InMedica“ medicinos dokumentų išrašo matyti, kad D. U. šioje medicinos įstaigoje lankėsi 2018 m. sausio 12 d., eismo įvykio trauma 2018 m. sausio 9 d., po kurios atsirado kaklo, galvos skausmingumas. Rentgeno išvada, C4 slankstelio pasislinkimas atgal I laipsnio“. Todėl, remiantis Įvykio administravimo metu surinktuose įrodymuose nurodytais duomenimis apie automobilio vairuotojo Įvykio metu sužalojimą ir duomenimis apie automobilių susidūrimo pobūdį ir šio susidūrimo metu padarytų sugadinimų apimtį, darytina išvada, kad šie duomenys negali pagrįsti draudiko nurodytų aplinkybių, kad transporto priemonių susidūrimas buvo nežymus ir kad tokio susidūrimo metu automobilio vairuotojo ranka negalėjo atsitrenkti į multimedijos įrenginį.

Be to, svarbu pažymėti, kad Specialisto išvadoje taip pat nurodyta, kad iš UAB „InMedica“ Medicinos dokumentų išrašo matyti, kad automobilio vairuotojas D. U. šioje sveikatos priežiūros įstaigoje „lankėsi 2018 m. vasario 27 d. Diagnozės – G54.2, G58.11, rekomenduotos reabilitacinės procedūros“. Ligų kodų klasifikatoriuje pagal kodą G58.11 yra nurodyta diagnozė „ranka“. Nors Specialisto išvadoje nurodyta, kad medicininiuose dokumentuose nėra užfiksuoti automobilio vairuotojo dešinės rankos sužalojimai ir nusiskundimai skausmu dešinėje rankoje, tačiau medicininiuose dokumentuose nurodyti duomenis apie diagnozę pagal kodą G58.11 ir automobilio vairuotojui skirtą reabilitacinį gydymą negali patvirtinti, kad eksperto išvada, jog Įvykio metu automobilio vairuotojas nepatyrė rankos sumušimo, yra objektyvi ir pagrįsta išsamaus tyrimo rezultatais.

Vertinant Specialisto išvados duomenų objektyvumą, taip pat pažymėtina, kad Specialisto išvadoje nurodyta, jog multimedijos įrenginio skilimą lėmė kontaktas su kietu, riboto ploto, į išorę atsikišusiu objektu. Specialisto išvadoje nėra pažymėta, kad pagal multimedijos įrenginio sugadinimo pobūdį šio sugadinimo negalėjo lemti susidūrimas su asmens ranka. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Specialisto išvados duomenys negali paneigti automobilio vairuotojo draudikui nurodytų aplinkybių, kad multimedijos įrenginio sugadinimą sąlygojo automobilio vairuotojo rankos į šį įrenginį atsitrenkimas transporto priemonių susidūrimo metu.

Apibendrinant Lietuvos banko nustatytas aplinkybes dėl Specialisto išvados objektyvumo, pažymėtina, kad Specialisto išvados duomenys negali pagrįsti, jog ekspertinis tyrimas buvo atliktas išsamiai, be to, tyrimo išvadų ir tyrimo metu surinktų duomenų turinys yra prieštaringas. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad draudiko ekspertų atlikto tyrimo duomenys negali neginčijamai patvirtinti, kad automobilio multimedijos įrenginys negalėjo būti sugadintas automobilio vairuotojo nurodytomis aplinkybėmis, t. y., automobilio vairuotojo rankai transporto priemonių susidūrimo metu atsitrenkus į multimedijos įrenginio ekraną.

Remiantis Lietuvos banko nustatytais aplinkybėmis, darytina išvada, kad draudikas sprendimą pripažinti, kad automobilio multimedijos įrenginio sugadinimas priežastiniu ryšiu nėra susijęs su Įvykio metu padaryta žala, priėmė nesurinkęs objektyvių įrodymų, neginčijamai patvirtinančių priimto sprendimo pagrįstumą. Atsižvelgiant į tai, remiantis Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo (toliau – Draudimo įstatymas) 98 straipsnio 7 dalyje įtvirtinta įrodinėjimo naštos draudikui paskirstymo taisykle, darytina išvada, kad draudiko sprendimas atsisakyti mokėti draudimo išmoką, kuria būtų atlyginamos sugadinto multimedijos įrenginio atkūrimo

išlaidos, yra nepagrįstas.

Dėl pareiškėjo reikalavimo išmokėti 2 226,94 Eur automobilio multimedijos įrenginio vertę atlyginančią draudimo išmoką pagrįstumo

Nagrinėjamu atveju pareiškėjas, siekdamas patvirtinti reikalavimo dėl 2 226,94 Eur draudimo išmokos mokėjimo pagrįstumą, remiasi 2018 m. birželio 20 d. UAB „Kauno nepriklausomų autoekspertų biuras“ pareiškėjui adresuotu raštu, kuriame nurodyta, kad automobilio „naujo originalaus navigacinio modulio „Comand DVD APS NAVI“ kaina yra 6 018,95 Eur. 2018 m. birželio 20 d. rašte taip pat nurodyta, kad, vadovaujantis Kelių transporto priemonių vertinimo instrukcijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro ir finansų ministro įsakymu 2000 m. balandžio 17 d. Nr. 120 / 2000 m. balandžio 14 d. Nr. 101 (toliau – Instrukcija), nuostatomis keičiamai detalei turi būti taikomas 63 procentų detalės nuvertinimo dėl jos nusidėvėjimo dydis ir keičiamos detalės kaina, išskaičiuavus nusidėvėjimo sumą, yra 2 226,94 Eur.

Draudikas, siekdamas nuginčyti pareiškėjo reikalavimo mokėti 2 226,94 Eur draudimo išmoką dėl multimedijos įrenginio sugadinimo pagrįstumą, remiasi aplinkybėmis, kad pagal naudoto automobilio multimedijos įrenginio, kurio modelis yra tapatus sugadintam įrenginiui, vertę, taip pat šio įrenginio keitimo išlaidų sumą sugadinto multimedijos atkūrimo išlaidos sudaro 280 Eur. Draudikas nurodė, kad draudiko apskaičiuotos draudimo išmokos pagrįstumą patvirtina UAB „Autobroliai“ sudarytos remonto sąmatos duomenys, pagrindžiantys, kad automobilio multimedijos įrenginys būtų suremontuotas už 329,49 Eur su PVM sumą, o būtinųjų šios detalės išlaidų dydis yra 272,25 Eur be PVM.

Vertinant ginčo šalių nurodytas aplinkybes dėl draudimo išmokos dydžio, pažymėtina, kad TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Minėta žalos dydžio nustatymo taisyklė detalizuota Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 13 punkte: nukentėjusio trečiojo asmens turtui (transporto priemonei ar kitam kilnojamajam ar nekilnojamajam turtui) padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas ar Biuras, vadovaudamasis atsakingo draudiko ar Biuro įgaliotų asmenų (ekspertų) ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ar išvadomis, įmonės, kurioje remontuojamas sugadintas turtas, pateiktais šio turto remonto išlaidų skaičiavimais ir (ar) atsižvelgdamas į įmonės, kuri turi teisę remontuoti sugadintą turtą, pateiktus šio turto remonto išlaidų skaičiavimus ar remonto išlaidų pagrindimo dokumentus, taip pat į nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį įrodančius dokumentus.

Vadovaujantis Taisyklių 15 punktu, žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinos turto remonto išlaidos (be PVM) atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Būtinas remonto išlaidas sudaro remonto darbų vertė, dažymo darbų vertė, keičiamų dalių vertė (nuvertinant dalis dėl nusidėvėjimo), dažymo medžiagų vertė ir papildomos išlaidos (transportavimo, saugojimo, techninės ekspertizės ir kitos išlaidos). Būtinos remonto išlaidos apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais.

Nagrinėjamu atveju draudikas Lietuvos bankui pateikė įrodymus, kad jis, vadovaudamasis lyginamuoju vertės metodu, t. y. lygindamas parduodamų naudotų multimedijos įrenginių „Comand“ kainas, nustatė 280 Eur šio įrenginio vertę. Draudikas automobilio multimedijos įrenginio vertės nustatymą grindė internete patalpintų skelbimų duomenimis apie parduodamų naudotų multimedijos įrenginių kainas. Remiantis šiais

duomenimis, nustatyta, kad naudoto multimedijos įrenginių „Comand“ kainos yra nuo 258,41 Eur iki 262,01 Eur.

Vadovaujantis Taisyklių 15 punktu, reglamentuojančiu keičiamų dalių vertės nustatymo sąlygas, pažymėtina, kad į automobilio nuvertėjimą dėl eksploataavimo atsižvelgti būtina, nes žalos atlyginimu siekiama sugadinto turto vertę atkurti iki tos, kuri buvo prieš teisės pažeidimą. Dėl to turi būti atlyginama ne visa naujų keičiamų detalių vertė, o jos dalis, nes buvo sugadintos ne naujos detalės, o jau atitinkamai susidėvėjusios (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo senato 2000 m. birželio 16 d. nutarimu Nr. 27 patvirtinta Teismų praktikos taikant įstatymus dėl atlyginamos turtinės žalos, padarytos eismo įvykio metu, apibendrinimo apžvalga). Automobilio detalių keitimo išlaidų skaičiavimas pagal nusidėvėjusių automobilio detalių kainas atitinka transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarties, kaip nuostolių draudimo sutarties (Draudimo įstatymo 91 straipsnio 4 dalis), kompensacinę paskirtį, neleidžiančią nukentėjusiam trečiajam asmeniui gauti didesnę draudimo išmoką negu faktiškai jo patirti nuostoliai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. balandžio 23 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-229/2014). Atsižvelgiant į draudimo sutarties, kurios pagrindu pareiškėjui buvo išmokėta draudimo išmoka, kompensacinę paskirtį ir į tai, kad automobilio detalių keitimo išlaidų skaičiavimas pagal dėvėtų detalių kainas neprieštarauja Taisyklių 15 punkte įtvirtintoms keičiamų dalių vertės nustatymo sąlygoms, darytina išvada, kad draudiko atliktas automobilio multimedijos įrenginio keitimo išlaidų apskaičiavimas pagal naudoto įrenginio kainą yra pagrįstas.

Nagrinėjamu atveju draudikas 280 Eur draudimo išmokos, kuria atlyginamos sugadinto multimedijos įrenginio atkūrimo išlaidos, pagrįstumą taip pat grindžia UAB „Autobroliai“ atliktu automobilio detalės keitimo išlaidų apskaičiavimu, kuris patvirtina, kad šios detalės keitimo išlaidos yra 272,25 Eur be PVM. Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad UAB „Autobroliai“ remonto sąmata buvo sudaryta vadovaujantis Instrukcijoje nurodyta licencijuota žalų vertinimo programa „Audatex“. Instrukcijos 34 punktas nustato, kad transporto priemonių remonto išlaidos – tai išlaidos, būtinos atkurti apgadintą transporto priemonę iki buvusios prieš apgadintą techninės būklės bei eksploatacinių savybių, jos apskaičiuojamos, vadovaujantis atkuriamosios vertės (kaštų) metodu, kurio pagrindas yra skaičiavimai, kiek kainuotų atkurti esamos fizinės būklės ir esamų eksploatacinių bei naudingumo savybių objektus pagal vertinimo metu taikomas technologijas bei kainas (vidutinius remonto darbų įkainius, atitinkančius technologijos lygį, ir vadovaujantis gamyklų gamintojų rekomenduojamais laiko normatyvais). Pažymėtina, kad Instrukcijos nuostatos, įtvirtinančios transporto priemonių atkūrimo išlaidų nustatymo principą, iš esmės atitinka Taisyklių 15 punkto sąlygas. Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad UAB „Autobroliai“ atliktas automobilio detalės keitimo išlaidų apskaičiavimas atitinka Taisyklių 15 punkto nuostatas dėl būtinų remonto išlaidų atlyginimo bei apskaičiavimo, taikant vidutinius remonto darbų įkainius, atitinkančius technologijos lygį. Be to, UAB „Autobroliai“ automobilio multimedijos įrenginio keitimo išlaidų nustatymas yra laikytinas objektyviu įrodymu, patvirtinančiu, kad už nurodytą kainą automobilio detalė būtų visiškai atkurta į iki draudžiamą įvykio buvusių padėtį. Todėl, remiantis nustatytomis aplinkybėmis ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.251 straipsnyje įtvirtintu visiško nuostolių atlyginimo principu, darytina išvada, kad UAB „Autobroliai“ atliktas multimedijos įrenginio keitimo išlaidų (be PVM) apskaičiavimo būdas atitinka tikslios žalos nustatymo sąlygas. Atsižvelgiant į tai, kad draudiko ir UAB „Autobroliai“ nustatytas automobilio detalės keitimo išlaidų dydis iš esmės sutampa, darytina išvada, kad už draudiko nustatytą 280 Eur draudimo išmokos sumą sugadintas automobilio multimedijos įrenginys būtų visiškai atkurtas į iki įvykio buvusių padėtį.

Vertinant pareiškėjo pateikto įrodymo – 2018 m. birželio 20 d. UAB „Kauno nepriklausomų autoekspertų biuras“ pareiškėjui adresuoto rašto duomenis, pažymėtina, kad šiame rašte yra pateikiama tik bendro pobūdžio informacija apie naujos originalios detalės kainą ir nėra nurodyta jokių duomenų apie informacinius šaltinius, kuriais vadovaujantis buvo nustatytos

detalės keitimo išlaidos. Be to, 2018 m. birželio 20 d. rašte nurodyti duomenys nėra pagrįsti remonto įmonių ar automobilių dalimis prekiaujančių įmonių informacija apie parduodamų detalių įkainius. Atsižvelgiant į tai, kad draudiko eksperto ir remonto įmonės pateikti duomenys pagrindžia, kad naudotos sugadintos detalės įsigijimo išlaidos (be PVM) neviršija 280 Eur sumos, o turto vertintojo nustatyta multimedijos įrenginio vertė, nuvertinus detalę dėl jos nusidėvėjimo, nuo draudiko ir remonto įmonės atlikto vertinimo skiriasi labai žymiai ir sudaro 2 226,94 Eur, negalima teigti, kad turto vertintojas, nustatydamas automobilio remonto išlaidų dydį, vadovavosi Civilinio kodekso 6.38 straipsnio straipsnyje įtvirtintu sutarčių vykdymo ekonomiškumo principu ir automobilio detalių keitimo išlaidas apskaičiavo, atsižvelgdamas į ekonomiškiausią, o ne į brangiausią automobilio detalių keitimo išlaidų variantą. Atsižvelgiant į tai ir įvertinus aplinkybę, kad 2018 m. birželio 20 d. UAB „Kauno nepriklausomų autoekspertų biuras“ rašte nebuvo pateikta duomenų, galinčių pagrįsti, kad automobilio multimedijos įrenginio keitimo išlaidos buvo apskaičiuotos pagal vidutinius remonto įmonių taikomus detalių įsigijimo įkainius, darytina išvada, kad pareiškėjo pateikto dokumento duomenys negali patvirtinti, kad reikalaujama 2 226,94 Eur multimedijos įrenginio atkūrimo išlaidas atlyginančios draudimo išmokos suma buvo nustatyta pagal Taisyklių 15 punkte įtvirtintas būtinųjų detalės remonto išlaidų apskaičiavimo sąlygas. Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad 2018 m. birželio 20 d. UAB „Kauno nepriklausomų autoekspertų biuras“ rašto duomenys negali paneigti draudiko atlikto 280 Eur būtinąsias automobilio multimedijos įrenginio atkūrimo išlaidas atlyginančios draudimo išmokos apskaičiavimo teisingumo.

Apibendrinant Lietuvos banko nustatytas aplinkybes, darytina išvada, kad žalą dėl automobilio multimedijos įrenginio įvykio metu sugadinimo pagrindžia draudiko atliktas 280 Eur minėto įrenginio vertės nustatymas. Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad draudikui kyla pareiga pareiškėjui išmokėti draudiko nustatytą 280 Eur draudimo išmoką, atlyginančią multimedijos įrenginio įvykio metu sugadinimo atkūrimo išlaidas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.2 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Iš dalies patenkinti pareiškėjo E. A. reikalavimą, rekomenduojant draudikui pareiškėjui išmokėti draudiko nustatytą 280 Eur draudimo išmoką, kuria būtų atlyginamos multimedijos įrenginio įvykio metu patirto sugadinimo atkūrimo išlaidos.

2. Įpareigoti draudiką per mėnesį nuo šio sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie šio sprendimo rezoliucinės dalies 1-ame punkte nurodytos rekomendacijos įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Draudikui neįvykdžius minėtos rekomendacijos, tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Kredito ir mokėjimo paslaugų priežiūros skyriaus
viršininkė, pavaduojanti Finansinių paslaugų
ir rinkų priežiūros departamento direktorių

Renata Babkauskaitė